

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker her i tinget skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Tilskud til de anerkendte arbejdsløsheds-kasser m. v.).

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Socialministeren (Bomholt): Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring. (Tilskud til de anerkendte arbejdsløsheds-kasser m. v.).

Lovforslaget går ud på at ændre de nu gældende regler om refusion og tilskud til de anerkendte arbejdsløsheds-kasser. Endvidere er der i lovforslaget optaget 2 midlertidige bestemmelser, som jeg senere skal komme ind på.

Efter den gældende arbejdsløshedslov ydes der tilskud fra statskassen dels i forhold til kassernes kontingentindtægt, dels i forhold til understøttelsesudgifterne.

For det første ydes der hver kasse et tilskud, der udgør en procentdel af det samlede til kassen indbetalte medlemsbidrag. Tilskudsprocenten varierer (omvendt) med den gennemsnitlige årsløn i kasserne, således at tilskuddet er størst til de kasser, hvis medlemmer har den laveste årsløn.

Endvidere ydes der kasserne fuld refusion af den særlige huslejhjælp.

For det tredje ydes der til visse kasser delvis refusion af kassernes udgifter til de såkaldte sociale ydelser: forsørgertillæg, børnetillæg og brændselshjælp. Disse ydelser, som det tidligere har påhvilet kommunerne at udrede, har lovgivningsmagten lagt over på kasserne og derved i vid udstrækning på medlemmerne. Forholdet er jo som bekendt det, at kun en begrænset del af kasserne får den nævnte refusion, nemlig kasser, der har haft et nærmere bestemt, forholdsvis højt årskontingent og tillige en betydelig ledighed.

Den første betingelse blev ved loven af 27. maj 1950 fastsat således, at det gennemsnitlige årskontingent skal have udgjort 3,5 pct. eller derover af den gennemsnitlige årsfortjeneste, udregnet med hensyntagen til ledigheden i kassen.

Medens man har udformet den anden betingelse vedrørende ledigheden således, at der er fastsat en vis graduering af tilskuddet under hensyn til ledighedsprocenten, giver den førstnævnte betingelse en skarp grænse, som meget vel kan komme til at virke unødigt hårdt.

Herved må man tillige tage i betragtning, at udregningen af det nævnte forhold mellem årskontingent og årsfortjeneste først kan finde sted efter udløbet af det pågældende regnskabsår, normalt i november-december, når det fornødne materiale har kunnet tilvejebringes og derefter bearbejdes i statistisk departement. Ved denne efterfølgende behandling vil det således kunne vise sig, at en kasse kan komme til at stå med en lille afvigelse fra den nævnte procentsats og derved blive afskåret fuldt ud fra det særlige tilskud som vanskeligt stillet kasse.

Denne særlige ordning har gennem årene givet anledning til en efter min mening berettiget kritik fra kassernes side, og jeg kan tilføje: også fra tilsynsmyndighedens side. Der er først og fremmest påpeget det uretfærdige i, at der kun gives refusion af disse sociale udgifter til nogle enkelte kasser og det tilmed efter regler, der som nævnt indebærer væsentlige usikkerhedsmomenter for kasserne. Hertil kommer, at reglen kræver et højt kontingent netop for de kasser, der har en stor ledighed, og hvis medlemmers bæreevne derfor i forvejen er svækket.

Den situation, der nu på ny foreligger for Arbejdsmandenes Arbejdsløsheds-kasse for året 1956-57, og som rejser et alvorligt problem for kassen, er en konsekvens af de mangler, ordningen har.

Som det vil være medlemmerne af det høje ting bekendt, forelå den samme situation for godt et år siden for denne kasse, for så vidt angår regnskabsåret 1955-56. Jeg henviser herom til redegørelsen i lovforslagets bemærkninger og i bilagene til forslaget.

Men dette var ingenlunde første gang,

[Socialministeren.]

at problemet om vanskeligt stillede arbejdsløshedskassers forhold blev fremdraget. I 1952 stillede medlemmer af socialdemokratiet et forslag, der sigtede på at komme disse kasser til hjælp. Sagen blev imidlertid ikke færdigbehandlet, men i fortsættelse af udvalgsbehandlingen i folketinget blev spørgsmålet henvist til en kommission, arbejdsløshedsforskringskommissionen, der skulle behandle både den dengang foreliggende akutte situation for de vanskeligt stillede kasser og spørgsmålet om tilvejebringelse af en varig løsning af disse kassers økonomiske forhold.

En løsning af den sidstnævnte opgave presser sig på, som det også fremgår af det om Arbejds mændenes Arbejdsløshedskasses forhold nævnte, og det er regeringens opfattelse, at løsningen af denne opgave må gennemføres nu, uanset at kommissionen ikke har afsluttet sit arbejde. Jeg vil gerne her ved pege på, at der efter mit skøn ikke er grund til at tro, at der fra kommissionen ville kunne fremkomme en enig indstilling om problemets løsning.

Selv om der således ikke foreligger en betænkning fra kommissionen, vil en ordning af de vanskeligt stillede arbejdsløshedskassers forhold dog kunne bygge på kommissionens arbejde, idet der foreligger en af kommissionen udarbejdet skitse, der har fundet tilslutning hos arbejdsløshedskassernes, De samvirkende Fagforbunds og socialdemokratiets repræsentanter i kommissionen. Ligeledes har det radikale venstres repræsentant i kommissionen fundet skitsen tiltalende, men har dog peget på det ønskelige i visse ændringer i skitsen. Jeg henviser i øvrigt til kommissionens skrivelse til socialministeriet af 21. januar 1958, der er optaget som bilag til bemærkningerne til det foreliggende lovforslag.

Skitsen har som principielle udgangspunkter, dels at arbejdsløshedskassernes medlemmer gennem kontingentbetaling skal bidrage til dækning af understøttelsesudgifterne indtil en vis grænse, bestemt ved ledigheden, dels at restudgifterne dækkes gennem tilskud fra det offentlige og bidrag fra arbejdsgiverne. Tilskuddet til arbejdsløshedskasserne beregnes efter forslaget i endnu højere grad end nu i forhold til disses udgifter, og forslaget betegner således en

fortsættelse af den linje i udviklingen, hvorefter en stadig stigende andel af kassernes tilskud beregnes efter udgifterne.

Forslaget indeholder 3 former for offentlige ydelser til kasserne: for det første ydes der kasserne refusion af en procentdel af de understøttelsesudgifter, der svarer til dagpengeunderstøttelsen, beregnet efter satsen for ikke-forsørgere. Refusionsprocenten afhænger af ledigheden inden for kassen, således at der ydes større refusion ved større ledighed.

For det andet refunderes de tidligere nævnte sociale ydelser, altså forsørgertillæg, børnetillæg og brændselshjælp samt nu til lige huslejhjælp — der ved den gældende ordning refunderes fuldt ud — til samtlige kasser med 75 pct. af udgifterne. Hvis der til en kasse som følge af betydelig ledighed inden for denne ydes refusion af dagpengeunderstøttelserne med en større procent end 75, refunderes de sociale udgifter dog også med denne større procentdel.

Endelig for det tredje ydes der et tilskud på et beløb for hvert medlem af kassen. Beløbets størrelse afhænger af ledigheden inden for kassen, således at dette tilskud — ligesom det gælder med hensyn til refusionen af udgifterne — stiger med stigende ledighed. For at knytte omfanget af statskassens ydelser til kasserne sammen med indtjeningsmulighederne inden for de faglige områder og dermed med medlemmernes økonomiske bæreevne er det foreslået, at tilskuddet pr. medlem reduceres med en stigende procentdel for kasser, i hvilke den gennemsnitlige årsløn ved fuld beskæftigelse ligger over den tilsvarende gennemsnitlige årsløn i kasserne taget under ét.

Jeg vil gerne understrege, at der fra arbejdsløshedskassernes side er lagt betydelig vægt på, at de sociale udgifter refunderes kasserne med en for samtlige kasser ensartet mindste procentdel. Regeringen har kunnet tilslutte sig dette synspunkt. Omfanget af hver kasses udgifter til de sociale ydelser er selvsagt til dels bestemt af ledigheden inden for faget, men desuden afhænger omfanget af disse understøttelsesudgifter af forholdet mellem antallet af forsørgere og ikke-forsørgere i kassen og af forsørgerbyrderne størrelse. Disse forhold er stærkt varierende fra kasse til kasse, og variationen har ingen sammenhæng med,

[Socialministeren.]

om der inden for de pågældende kasser er en større eller mindre ledighedsrisiko. Det må derfor synes det retfærdigste, at kassernes udgifter af denne art refunderes med samme, relativt høje procentdel til samtlige kasser, dog at refusionsprocenten sættes i vejret i takt med refusionsprocenten vedrørende dagpengesatserne, når denne procent går ud over 75.

Om kommunernes andel i udgifterne er det foreslået, at den fremtidig sættes til 15 pct. af de i alt af staten ydede refusioner og tilskud. Herved er ikke foreslået nogen realitetsændring; procenttallet er udtryk for, hvad kommunerne har ydet under den gældende ordning, hvor imidlertid andelen blev beregnet af en begrænset del af tilskuddene.

Til belysning af forslagets økonomiske virkninger er givet en opstilling med sammenligning mellem de faktiske udgifter og refusioner m. v. i tre år — 1954-55 til 1956-57 — og tilsvarende tal beregnet for de tre år på grundlag af de i forslaget indeholdte regler.

Selv om det må erkendes, at en fuldstændig sammenligning på grund af systemernes forskellighed ikke kan foretages, giver de opgivne tal et billede af forholdet. Det vil ses, at staten i tider med højere ledighed går kraftigere ind med støtte til kasserne, medens disse omvendt ved lavere ledighed efter forslagets forudsætninger vil komme til at bære en større andel af udgifterne end nu.

Om tilskudssystemet efter forslaget skal jeg yderligere bemærke, at der under arbejdsløshedsforsikringskommissionens arbejde med den omtalte skitse er foretaget en stikprøvevis kontrol af skitsens holdbarhed ved beregninger med en ledighed op til 100 dage pr. medlem.

Til de ændringer i arbejdsløshedsloven, som ligger ud over ændringerne i lovens §§ 12 og 13, d. v. s. reglerne om fastsættelse af medlemsbidrag og om refusioner og tilskud, har jeg kun enkelte bemærkninger at gøre.

En af de vigtigste følger af forslaget er, at kassernes fortsættelseskasser overflødiggøres. Det må vist fra alle sider erkendes, at dette medfører en betydelig administrativ forenkling, og dette gælder både for

kasserne selv og for den offentlige administration.

Med ophævelse af fortsættelseskasserne følger, at også arbejdsløshedsfonden bliver overflødig, idet denne fonds væsentlige opgave har været at yde tilskud til fortsættelseskasserne.

De om fortsættelseskasserne og arbejdsløshedsfonden gældende bestemmelser foreslås derfor ophævet. Da arbejdsgivernes bidrag til arbejdsløshedsforsikringen hidtil er indgået i fonden, foreslås det endvidere, at disse bidrag fremtidig skal tilfalde statskassen og indbetales til arbejdsdirektoratet.

Til varetagelse af arbejdsløshedsfondens hidtidige virksomhed med hensyn til undervisning for arbejdsløse foreslås oprettet et særligt kursusnævn, der som medlemmer har repræsentanter for arbejdsgivere og arbejdsløsheds-kasser samt andre sagkyndige.

De øvrige i lovforslaget indeholdte ændringer af arbejdsløshedsloven er enten af rent teknisk art eller en følge af de foreslåede tilskudsregler, og jeg skal om dem henvise til forslaget og bemærkningerne dertil.

En enkelt bestemmelse, der falder uden for tilskudsreglerne, kræver dog noget mere omtale. Det drejer sig om den foreslåede ændring til lovens § 15, stk. 9, om brændselshjælp. Efter de gældende regler udbetales der brændselshjælp én gang i vinterens løb, når det pågældende medlem har været ledig i i alt 40 dage. Hvis ledigheden i vinteren har været mindre end 40 dage, udbetales der ingen hjælp.

For arbejdsløsheds-kasserne er det udtalt, at det må forekomme rimeligt, at der kan udbetales en del af brændselshjælpen, såfremt vedkommende medlem har haft en dog ikke helt ringe ledighed, d. v. s. på lignende måde som bestemt for huslejhjælpen. Dette synspunkt finder jeg at man må være enig i. Det er derfor foreslået, at der gives adgang til udbetaling af delvis brændselshjælp med halvdelen af brændselshjælpens beløb til forsikrede, der kommer i arbejde efter mindst 20 dages ledighed.

Jeg skal herefter gøre nogle bemærkninger om de midlertidige bestemmelser i lovforslagets § 2 og § 3.

Som jeg nævnte i begyndelsen af min tale, er Arbejdsmændenes Arbejdsløsheds-

[Socialministeren.]

kasse kommet i den situation, at kassen ikke opfylder betingelserne for at opnå tilskud som vanskeligt stillet kasse for regnskabsåret 1956-57, en situation, der som tidligere sagt er en konsekvens af de mangler, der klæber ved den nugældende lov. Da hertil kommer, at kassen har haft en ret betydelig ledighed i denne vinter, vil kassen ikke være i stand til at opfylde sine vedtægtsmæssige forpligtelser, medmindre kassen får dette tilskud udbetalt. For at klare understøttelsesudgifterne har kassen allerede måttet trække en meget betydelig del af tilskuddet til driften i indeværende regnskabsår, altså af det tilskud, som normalt først skulle komme til udbetaling i finansåret 1958-59, og kassens likviditetsproblem vil ikke kunne klares ved yderligere udbetaling af forskud.

På denne baggrund har regeringen fundet det nødvendigt at foreslå, at bestemmelsen i arbejdsløshedslovens § 13, stk. 5 b, ændres ved nedsættelse af den dernævnte procentsats, 3,5, til 3. Men regeringen har også i høj grad taget i betragtning, at der i samme forslag, som skal give adgang for Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse til dette særlige tilskud, er indeholdt regler, som fremover udelukker, at en tilsvarende situation som den, der har foreligget for arbejdsmændene det sidste par år, kan opstå.

Denne nyordning får virkning første gang for regnskabsåret 1958-59. For det år, vi nu er i, 1957-58, gælder de gamle tilskudsregler.

Det kan ikke på indeværende tidspunkt beregnes, om Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse i 1957-58 vil blive berettiget til tilskud som vanskeligt stillet kasse, men det vil være realistisk at regne med, at den ikke gør det. Regeringen har derfor fundet, at man lige så godt nu — i forbindelse med nyordningens gennemførelse — kan gøre rent bord under den gamle ordning og også for 1957-58 skaffe hjemmel til afvigelse fra 3,5 pct. grænsen. Herved må også erindres, at vi er godt på vej mod slutningen af 1957-58. Nogen mulighed for spekulation i kontingentnedsættelse som følge af, at en sådan afvigelse gennemføres nu, foreligger derfor ikke.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 2, at den nævnte nedsættelse af procent-

satsen bliver gældende for såvel 1956-57 som for 1957-58.

Om virkningerne af denne nedsættelse skal jeg henvise til underbilaget til kommissionens skrivelse af 14. december 1957, der er trykt som bilag til lovforslaget. Det fremgår heraf, at en nedsættelse af den nævnte procentsats fra 3,5 til 3 for 1956-57 vil bevirke, at 8 arbejdsløsheds-kasser bliver berettiget til tilskud som vanskeligt stillet kasse. Tilskuddet vil for disse 8 kasser andrage 37,2 mill. kr., hvoraf tilskuddet til Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse udgør 35,5 mill. kr. Til kasser, der allerede er berettiget til tilskud som vanskeligt stillet kasse, udgør tilskuddet 2,9 mill. kr., således at det samlede tilskud efter ændringen vil andrage 40,1 mill. kr. På finansloven for indeværende finansår er der som tilskud til vanskeligt stillede arbejdsløsheds-kasser budgetteret en udgift på 46,8 mill. kr., og jeg understreger, at der således ikke bevillingsmæssigt bliver tale om et ekstra tilskud.

Lovforslaget indeholder endnu en midlertidig bestemmelse, idet det i § 3 er foreslået, at der gives arbejdsløsheds-kasserne hjemmel til at yde langvarigt ledige medlemmer, det vil her sige medlemmer, som har været afkontrolleret som ledige i mindst 90 dage i tiden 1. oktober 1957-31. marts 1958, en ekstraordinær hjælp på 100 kr. til forsørgere og 65 kr. til andre forsikrede.

I sidste folketingsår blev der ved lov af 30. marts 1957 givet adgang til ydelse af en ekstraordinær hjælp til langvarigt ledige, og det er fundet rimeligt og påkrævet, at der også i år ydes en tilsvarende ekstraordinær hjælp til medlemmer, der er ramt af særlig langvarig arbejdsløshed her i vinterhalvåret, hvor ledigheden tegner til at blive høj. Ledighedsprocenten i december 1957 steg således til 16,03 i forhold til 13,65 i december 1956.

Ligesom tilfældet var i fjor, foreslås det, at der stilles et beløb på 5 mill. kr. til rådighed for socialministeriet til fordeling mellem vanskeligt stillede kasser, hvis økonomi ellers ikke ville tillade dem at afholde udgiften ved den ekstraordinære hjælp.

Til slut vil jeg gerne understrege, at spørgsmålet om de vanskeligt stillede kassers økonomiske forhold nu — efter i ad-

[Socialministeren.]

skillige år at have været drøftet — må finde sin løsning. Det er min overbevisning, at denne løsning er indeholdt i det forslag, jeg her har omtalt, gennem de nye regler for refusioner og tilskud til kasserne.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne dertil, skal jeg derfor anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 28. januar kl. 14 med følgende dagsorden:

1) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring i lov om vurdering af landets faste ejendomme.

2) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m.

3) Første behandling af:

Forslag til lov om årpenge for tronfølgeren prinsesse Margrethe.

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af et teknisk-videnskabeligt forskningsråd.

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om erhvervsvejledning.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 15⁵⁵.

44. møde.

Tirsdag den 28. januar kl. 14.

Formanden: Folketingsmand Aksel Larsen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er der vanskeligheder ved at få leveret det nødvendige kvantum beriget uran til atomstationen på Risø?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spærgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om vurdering af landets faste ejendomme.

Valgt blev: *Holger Eriksen, Ove Hansen, Per Hækkerup, Hans Knudsen, Aage Knudsen, Peter Nielsen, Carl Petersen, Aage Fogh, Helge Madsen, Thorkil Kristensen, Anders Andersen, Jens Chr. Christensen, Foged, Axel Kristensen, Thestrup, Fanger og Adolph Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om toldafgifterne m. m.

Valgt blev: *Lars P. Jensen, Einer-Jensen, Poul Hansen (Grenå), Th. Mikkelsen, Viola Nørløv, Lars M. Olsen, Hans Rasmussen, Aage Fogh, J. M. Pedersen, Harald Nielsen, Alfred Bøgh, Henry L. W. Jensen, Peter Larsen, Anker Lau, Fanger, Poul Møller og Weikop.*